

1. diel

Hrady

pre deti

9 788081 361135

odporúčaná cena 13,95 €

25 najkrajších výletov
+ MAĽOVANÁ MAPA s nálepkami

DAJAMA

Hrady pre deti

Viera Poláková

Daniel Kollár

Zostavil: Daniel Kollár

Hrady pre deti

1. diel

1. vydanie, 2020

© Autori textu: Daniel Kollár, Viera Poláková

Zodpovedný redaktor a editor: Daniel Kollár

Technický redaktor: Zuzana Kollárová

Jazyková úprava: Rút Facunová

© Fotografie: Viera Poláková, Daniel Kollár, Ján Lacika, Zuzana Kollárová,

Daniela Kollárová, Pavel Koza a Tomáš Votava

Fotografia na obálke: Hrad Branč (Zuzana Kollárová)

Úprava fotografií: Tomáš Votava

Ilustrácie: Dominik Láznička

Mapa: CBS spol, s. r. o.

© Dizajn a typografia: Zuzana Kollárová

Tlač: PRESS GROUP, s. r. o.

Akékol'vek, hoci aj čiastočné použitie diela je dovoľené len s písomným súhlasom vydavateľstva DAJAMA.

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA

Karľoveské rameno 4B, 841 04 Bratislava

www.dajama.sk

Vydalo vydavateľstvo DAJAMA v roku 2020 ako svoju 321. publikáciu.

ISBN 978-80-8136-113-5

Obsah

Slovo na úvod.....	3
Maľovaná mapa.....	5
1. Bratislavský hrad (Bratislava)	7
2. Hrad Devín (Bratislava)	13
3. Zámok Schloss Hof (Engelhartstetten)	19
4. Hrad Hainburg (Hainburg)	23
5. Hrad Pottenburg (Wolfstahl)	27
6. Hrad Biely Kameň (Svätý Jur)	31
7. Hrad Pajštún a Dračí hrádok (Borinka)	37
8. Plavecký hrad (Plavecké Podhradie)	45
9. Hrad Červený Kameň (Častá)	51
10. Smolenický zámok (Smolenice)	57
11. Hrad Ostrý Kameň (Buková)	65
12. Hrad Korlátka (Cerová)	73
13. Hrad Dobrá Voda (Dobrá Voda)	79
14. Hrad Branč (Podbranč)	85
15. Čachtický hrad (Čachtice)	91
16. Hrad Beckov (Beckov)	99
17. Hrad Tematín (Hrádok)	105
18. Trenčiansky hrad (Trenčín)	111
19. Hrad Vršatec (Vršatské Podhradie)	117
20. Hrad Lednica (Lednica)	121
21. Považský hrad (Považská Bystrica)	127
22. Nitriansky hrad (Nitra)	133
23. Hrad Gýmeš (Kostoľany pod Tribečom)	141
24. Oponický hrad (Oponice)	147
25. Topoľčiansky hrad (Podhradie)	153
Použitá literatúra	158

peší výlet

cyklistický výlet

dĺžka výletu v kilometroch

počet nastúpaných metrov

čas výletu v hodinách

náročnosť výletu

Milí čitatelia,

v roku 2018 sme začali s novou knižnou edíciou vydavateľstva DAJAMA pod názvom Výlety s deťmi, ktorá mapuje najkrajšie trasy a lokality na Slovensku z pohľadu detí a umožňuje spoznávať Slovensko pešo, na bicykli, autom či pohľadom z výšky. V čase, keď držíte v rukách túto knižku, vyšlo už niekoľko publikácií s výletmi pre deti, ktoré predstavujú viaceré regióny Slovenska spôsobom vhodným pre malých turistov. Žiadna z nich však doteraz nebola venovaná tematickému poznávaniu našej krajiny. Nová publikácia z tejto edície, ktorá je prvým dielom slovenskej trilógie o detskom objavovaní hradov, sa snaží spojiť aktívny oddych a poznanie a priam „nabáda“ deti a ich rodičov navštíviť slovenské hrady pešo, na bicykli alebo sa k nim priblížiť autom.

Kniha ponúka viacero zaujímavých námetov na výlety k najnavštevovanejším hradom západnej časti Slovenska a trom rakúskym prihraničným hradom. Nájdete v nej 25 hradov – výlety k nim patria väčšinou medzi nenáročné trasy. Pri ich absolvovaní postupne navštívime aj mnohé iné zaujímavé miesta v bezprostrednom okolí hradov, na ktorých nájdeme viaceré detské atrakcie. Množstvo informácií, textov, fotografií a ilustrácií je ideálnym námetom na plánovanie rodinných výletov a zmysluplného trávenia voľného času s deťmi. Okrem základného opisu prístupu na hrad tu nechýbajú zaujímavosti súvisiace s jednotlivými hradnými miestami či povesti, ba priam rozprávky o živote na hradoch. Publikácia sa snaží byť tak trochu aj sprievodcom po hrade a jej cieľom je poskytnúť deťom a ich rodičom predstavu o lokalite ešte skôr, ako ju navštívia. Každé predstavenie hradu začína úvodnou povestou o ňom, pokračuje opisom hradu a úryvkami z jeho histórie i súčasnosti a končí rôznymi perličkami a zaujímavosťami z jeho prostredia.

Doplnkom knihy je aj maľovaná mapa západného Slovenska s hradmi a naznačenými výletmi. Jej súčasťou sú aj okienka na nálepky hradov, ktoré sú pribalené k maľovanej mape. Dieťa si tak môže každý hrad, ktorý navštívi, aj nalepiť do nakresleného okienka a postupne si tak skompletizovať 25 výletov.

Autorská dvojica Daniel Kollár a Viera Poláková zmapovala 25 hradných lokalít, ktoré patria k najkrajším na západnom Slovensku (tri z nich sa nachádzajú „čo by kameňom dohodil z Bratislavou“ kúsok za štátnou hranicou s Rakúskom). Spracováva ich zábavným a vizuálne zaujímavým spôsobom, podobne ako atrakcie v ich bezprostrednom okolí vhodné na detské aktivity, hry

či prehľbovanie vedomostí. Predstavuje detskému čitateľovi a jeho rodičom zaujímavé hradné zákutia vhodné na návštevu a trávenie voľného času a ponúka informácie o javoch a skutočnostiach, ktoré ovplyvňovali ich históriu.

Súčasťou knihy je aj množstvo praktických informácií a rád potrebných pri plánovaní týchto výletov. Hoci takmer ku každému hradu sa dnes už dostaneme autom, autori odporúčajú aj pešie či cyklistické výletné trasy. Pritom nemôžu chýbať informácie o dĺžke, prevýšení či náročnosti týchto trás, treba však zohľadniť aj vek dieťaťa a jeho kondíciu. Ide väčšinou o spriemerované údaje a odporúčania, a tak prakticky každý výlet môže v prítomnosti rodiča absolvovať dieťa vo veku od troch do pätnásť rokov.

Prajeme vám veľa pekných zážitkov na výletoch s deťmi pri objavovaní známych, ale aj menej známych hradov a miest v ich podhradách.

Daniel Kollár

Tajná chodba

Aj Bratislavský hrad mal svoju tajnú chodbu, ktorá súvisela s hradnou studňou a z nej ústila do jedného z meštianskych domov v bratislavskom Starom Meste. Keď raz Turci obliehali Bratislavský hrad a chceli ho vyhladovať, obrancovia hradu sa dlho radili, čo si počať. Na čele Turkov bol veliteľ Big Husejn, ktorý mal povest' najväčšieho a najsilnejšieho tureckého bojovníka. Rád sa chodieval zabávať do jednej bratislavskej krčmy susediacej s domom, do ktorého ústila tajná chodba z hradu. Hradný kapitán vybral jedného zo svojich najudatnejších vojakov a ten sa tajnou chodbou dostal do mesta a skryl sa v krčme, do ktorej chodievali Turci. Vyčkal na Big Husejnu, v súboji ho premohol a na znak víťazstva odrezal Big Husejnovu hlavu. Tú priniesol na hrad a vystavil na hradnú bránu. Keď to zbadali Turci, celí prestrašení zutekali až na druhú stranu Dunaja a Bratislave odvtedy už dali pokoj. Tajná podzemná chodba vraj zanikla až počas panovania Márie Terézie. Niektorí uhorskí šľachtici si jednoducho nevedeli predstaviť, že im bude vládnuť žena, a preto sa rozhodli, že ju otrávia. Mária Terézia sa však o všetkom včas dozvedela a sprisahancov pozvala na hostinu do Bratislavského hradu. Všetka paráda však bola iba dobre premysleným plánom panovníčky. Keď sprisahanci popili viac vína ako zniešli, nechala ich odvieť do komnát. Tu ich podľa legendy bosorky premenili na kamene, ktoré nahádzali do hradnej studne. A tak sa podzemné priestory zahatali kameňom, čím navždy zanikli. Jedna chodba z hradu ale predsa len vedie. Jej vyústenie možno vidieť v priestore nad Žižkovou ulicou. Slúžila na potrubie Kempelenovho vodovodu vedúceho od Dunaja do hradu. A pravdepodobne práve táto chodba sa stala podnetom na vznik legendy.

Bratislavský hrad

Monumentálny Bratislavský hrad týčiaci sa nad Dunajom je neodmysliteľnou súčasťou a symbolom Bratislavy. Vidno ho z veľkej diaľky a jeho výraznú siluetu zbadá každý návštevník hlavného mesta Slovenska.

Parkovisko pri Bratislavskom hrade
→ Bratislavský hrad

1 km

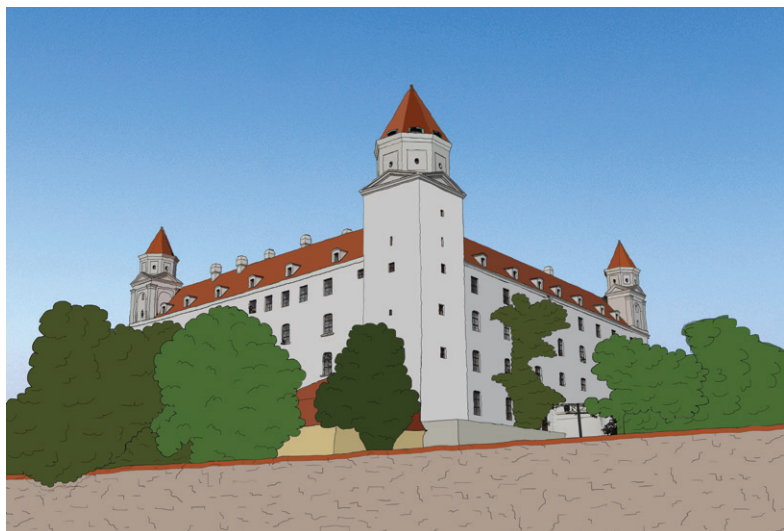
50 m

2 hod.

veľmi ľahká

Prístup

Na Bratislavský hrad sa možno dostať autom, trolejbusom alebo pešo. Ak ideme autom, môžeme zaparkovať priamo pri hrade v podzemnom platenom parkovisku alebo v niektorej z bočných uličiek mesta. Ak ideme trolejbusom (linky č. 203 a 207), vystúpime na zastávke Hrad. Pešo sa môžeme vybrať na hrad napr. od Dómu sv. Martina, kde prejdeme popod Most SNP a Zámockými schodmi vystúpime k bráne hradu.

K hradu sa môžeme prejsť aj zo zastávky Zochova po Zámockej ulici. Do areálu Bratislavského hradu vojdeme v tomto prípade Viedenskou bránou, ktorá stojí neďaleko budovy parlamentu.

Hradná láska

*Imrich, mladý pán
Bratislavského hradu, sa raz
zamiloval do krásnej Alžbety
z podhradia a daroval jej svojho
najmilšieho psa Hektora. Keď
dievča neskôr uniesli zbojníci,
Hektor ju vypátral a zachránil.
Potom mladí manželja žili šťastne
spolu na hrade aj s Hektorom.
Keď pes jedného dňa skončil,
vďační manželja mu dali na hrob
mramorový kameň. Ten si vraj
stari ľudia ešte prednedávnom
pamätali.*

Na hrade

Chodníkom vystúpime na nádvorie, kde sa nám otvorí nádherný výhľad na Petržalku, Dunaj a Most SNP. V prípade záujmu o rôzne výstavy či expozície situované v interiéri hradnej budovy si kúpime lístky v pokladni pred vchodom do samotného hradu.

Na prízemí sa nachádzajú fotografie a popis rekonštrukcie hradu. Na vyššom poschodí sú umiestnené výstavy podľa aktuálneho programu, ktoré pripravuje Historické múzeum Slovenského národného múzea. K stálym expozíciám patrí výstava Dejiny Slovenska, ktorá zachytáva vývoj slovenského územia od paleolitu až po

Úryvky z histórie

9. storočie

Na hradnom vrchu sa rozkladalo veľkomoravské hradisko.

11. storočie

Uhorský kráľ Šalamún hrad opevnil a využíval ho do roku 1081 ako kráľovské sídlo.

13. storočie

Hrad dokázal odolať útoku Tatárov.

15. storočie

Uhorský kráľ Žigmund Luxemburský dal hrad goticky prestavať a o storočie neskôr sa z hradného paláca stalo prepychové kráľovské sídlo v meste, ktoré bolo v tomto období hlavným mestom Uhorska.

18. storočie

Uhorská kráľovná Mária Terézia nariadila rozsiahlu barokovú rekonštrukciu hradu. V hradnom areáli vybudovali o. i. čestné nádvorie, krytú jazdiareň či francúzsku záhradu.

19. storočie

Hrad zničil obrovský požiar spôsobený neopatrnými vojakmi. Hrad, od roku 1802 využívaný ako kasárne, sa zmenil na ozrutnú ruínu.

20. storočie

Začala a dokončila sa rozsiahla rekonštrukcia hradného areálu.

Hradný palác v plameňoch

Ráno 28. mája 1811 na hrade vypukol veľký požiar. Podľa neoverených informácií ho spôsobil neopatrný vojak. Oheň sa vo veternom počasí poľahky dostal do celého areálu hradu. Keď sa rozhorela strecha ústredného paláca, plamene šľahali do výšky niekoľkých desiatok metrov.

Oslňujúcu červenú žiaru bolo vidieť ďaleko za hranicami mesta vo vzdialenosti mnoho kilometrov. Hrad čoskoro ratovalo celé mesto. Ich úsilie však bolo márne, požiar bol priveľký a ani počasie hasičom príliš neprialo. Žeravé uhličky sa od hradu ľahko niesli v silnom vetre až do podhradia. Oheň ako rýchla lastovička preskakoval zo strechy na strechu a ničil príbytky miestnych obyvateľov. Vyčíňal celé tri dni. Hrad zhorel tak, že z neho zostali len obhorené múry a v podhradí zhorelo 77 domov. V ohni našo smrť deväť ľudí.

prelom 9. a 10. storočia, tzn. po období zániku Veľkej Moravy, a počiatky formovania Uhorského štátu. V etape príprav je otvorenie ďalšej stálej expozície dejín Slovenska pod názvom Stredovek. Po prehliadke expozícií sa deti určite potešia návšteve obchodu so suvenírmi a rodičia kávičke v susednom bufete.

V prehliadke hradu môžeme ďalej pokračovať smerom ku Korunnej veži, do ktorej vedú strmé schody. Z tohto hľadiska je ich zdolanie vhodné skôr pre staršie deti. Zo zatvorených okien veže sa nám naskytne pôsobivý výhľad na Staré Mesto a jeho okolie. Po návšteve Korunnej veže sa vrátíme na nádvorie a obídeme

Korunovačné klenoty

V rokoch 1552 až 1784 sa uhorské korunovačné klenoty uchovávali v Korunnej veži Bratislavského hradu. Hlavným predmetom klenotov je zlatá, drahokamami zdobená koruna so svojim najvýraznejším prvkom – nakloneným zlatým krížom. Ďalšími korunovačnými klenotmi sú krajinské jablko a žezlo. Originály korunovačných klenotov sú dnes umiestnené v Budapešti a v Bratislave sa nachádzajú verne zhotovené kópie.

Odvážny potápač

Raz obliehali Bratislavský hrad Nemci. Hoci poškodili opevnenie, hrad stále vzdoroval. Len obrancovia vedeli, že im dochádzajú sily a pohroma sa neodvratne blíži. Vtedy, za bezmesačnej noci, sa jeden z nich spustil z hradu k Dunaju. Nečujne vkĺzol do rieky a dýchajúc cez dlhú trstinu podplával nepriateľské lode. Jednu po druhej ich navrátal a kým sa stráže spamätali, flotila klesla pod hladinu. Ostatní vojaci čo najrýchlejšie po súši radšej zutekali.

hrad z pravej strany, kde ležia základy veľkomoravskej baziliky z 9. storočia a základy Kostola sv. Spasiteľa z 11. storočia. Na ľavej strane sa nachádza vstupná brána do barokovej záhrady. Záhrada je pekne upravená a deti zaujme fontána, do ktorej sa hádžu mince. Neďaleko záhrady sa nachádza aj detské ihrisko. Pod ihriskom, za hradným múrom, sa nám naskytne priam pohľadnicový výhľad na Staré Mesto s jeho farebnými strechami domov a vežami kostolov.

Na hrade údajne existovala jedna studňa bez vody, ktorá bola postrachom pre klamárov. Kto vraj niekoho oklamal, vždy do nej padol...

Vrátime sa späť k hradu cez Leopoldovo nádvorie a ešte vystúpime schodmi ponad Leopoldovu bránu, odkiaľ sa nám otvárajú opäť výhľady. Z hradu vyjdeme Viedenskú bránu.

Viete, že ...

- Korunná veža je najstaršou zachovanou časťou hradného paláca. Pochádza z 13. storočia, z čias románskeho hradu. Pôvodne stála samostatne. Počas prestavby hradu v 15. storočí ju začlenili k dnešnému palácu. V 16. až 18. storočí boli vo veži uložené korunovačné klenoty, od čoho pochádza jej dnešný názov. Čestný titul strážcu uhorskej koruny mali viacerí šľachtici, ktorí obývali bratislavské paláce. Výstup na vežu je súčasťou prehliadky múzea. Zo 47 m vysokej veže je nádherný výhľad na mesto.

- Na mieste súčasnej barokovej záhrady Bratislavského hradu sa už v roku 1743 nachádzala záhrada francúzskeho typu. Od ostatného areálu hradu bola oddelená pomerne vysokým múrom. Náročnejšie ju upravili o dva desať rokov neskôr podľa projektu F. A. Hillebrandta. Vytvorili štyri terasy s gradujúcou záhradnou architektúrou. Na najvyššej terase stál pavilón s dvomi záhonmi kvetín, na ďalších terasách sa nachádzali formované kríky a stromy. Na spodnej terase bola v osi záhrady osemuholníková vodná nádrž. V 19. storočí záhrada zanikla a obnovená bola v roku 2016.

Užitočné informácie

Bratislavský hrad

Otváracie hodiny:

apríl – október: utorok – nedeľa od 10.00 do 18.00 hod.

november – marec: utorok – nedeľa od 9.00 do 17.00 hod.

Areál hradu je otvorený denne od 9.00 hod. do 18.00 hod.

Vstupné:

dospelí: 10 €, dôchodcovia, žiaci a študenti: 4 €, rodinná vstupenka 2 dospelí a max. 3 deti: 20 €, deti do 6 rokov zdarma. Prvá nedeľa v mesiaci zdarma. Vstup do areálu hradu je zdarma.

www.bratislavskyhrad.eu

Informácie o aktuálnych výstavách:

Historické múzeum Slovenského národného múzea (www.snm.sk)

Panenská veža

Najznámejšia povest spätá s Devínom vypovedá o nedovolennej láske dvoch mladých ľudí, ktorí sa len chvíľu tešili zo svojho šťastia. Hradný pán rytier Mikuláš sa raz vybral na pytačky až do Korutánska. Do oka mu padla panna Margaréta pochádzajúca z bohatej rodiny. Otec dievčaťa Mikulášovu prosbu zdvorilo odmietol, avšak rytier Margarétu uniesol. Panna Margaréta sa ani príliš nebránila, lebo sa je páčil mladý rytier a po príchode do Devína aj jeho krásny hrad. Skôr ako došlo k svadbe, zavítal na Devínsky hrad Margarétin strýc Rafael, opát z Isenburgu. Jeho ozbrojenci sa zmocnili mladej dievčiny, vysadli na koňa a cvalom sa vydali späť do Korutánska. Rytier Mikuláš ich však dostihol a po boji získal späť svoju vyvolenú. Po návrate na hrad sa začali konať prípravy na svadbu. Len čo si v hradnej kaplnke zaľúbenci povedali svoje áno, na nádvorí hradu však opäť zarinčali zbrane. Opát Rafael ľstou oklamal stráž a vtrhol do hradu. Korutánci boli v prevahe a rytiera Mikuláša donútili ustúpiť do štíhlej veže na skalnej ostrohe čnejúcej nad sútokom Dunaja s Moravou. Keď časom dvere veže pod náporom sekier a ohňa povolili, rytier Mikuláš v nerovnom boji padol. Jeho mladá nevesta od žiaľu skočila do Dunaja. Mútné vody rieky pannu Margarétu v jej svadobný deň pochovali a veža na skalnej ostrohe od tých čias nesie meno Panenská veža.

Hrad Devín

Hrad Devín, ktorý stojí na mohutnom skalnom kopci nad sútokom Dunaja a Moravy, je neobyčajne pôsobivou krajinnou dominantou. Oddávna stráži Bratislavu od západu a v minulosti veru nebolo ľahké ho dobyť.

Devín → hrad Devín → Devín

1 km

50 m

2 hod.

veľmi ľahká

Prístup

Do Devína sa dopravíme autom, autobusom, loďou, bicyklom alebo prídeme pešo. Ak ideme z centra Bratislavy autobusom, nastúpime na zastávke Most SNP (linky č. 29 a 129). Na Devíne vystúpime v centre obce pri Kostole Panny Márie a k hradu prejdeme bočnou ulicou, ktorou vedie červená značka. Keď prídeme na veľké parkovisko, na jeho konci uvidíme hrad. Z Bratislavy sa môžeme na Devín odviezť aj loďou. Na Devín smeruje tiež niekoľko cyklistických trás, trasa z Bratislavy však prevažne vedie po pomerne frekventovanej ceste pre autá a neodporúčame ju absolvovať s deťmi. Na Devín sa

Hrad bol vraj pôvodne chrámom slovanskej bohyně krásy – Devy. Od jej mena mnohí odvodzujú aj názov hradu.

môžeme vybrať aj pešo, cez devínsku časť Malých Karpát z Devínskej Novej Vsi, Dúbravky alebo Karlovej Vsi, pričom na peší presun treba rátať minimálne od jednej až do troch hodín v závislosti od výberu turistickej trasy. Ak chceme prísť k hradu autom, zaparkujeme priamo na veľkom parkovisku pri hrade. Na parkovisko nás z hlavnej cesty vedúcej cez Devín nasmeruje tabuľka s vyobrazením hradu.

Na hrade

Popri stánkoch so suvenírmi pojedeme do areálu hradu a pri vstupnej bráne si kúpime lístky. Pokračujeme chodníkom ďalej, okolo pozostatkov ranokresťanskej kaplnky zo 4. storočia a základov osady z 11. až 13. storočia. Na lúke pri chodníku sa pasú ovce a oslík, ktoré zaujmú každé dieťa. Z týchto miest sa nám začínajú otvárať aj prvé výhľady na kopec Devínska Kobyla a jeho okolie. Na konci pravej vetvy chodníka sa vyníma hrad, do ktorého po chvíli vojdeme mostom. Nádvoriu dominuje hradná studňa, ktorá bola vykopaná v 15. storočí. Vydáme sa od nej doľava

Úryvky z histórie

3. storočie pred Kr.

Hradný vrch bol osídlený a stálo na ňom hradisko kontrolujúce dunajský brod na historickej Jantárovej ceste. V tomto období sa tu usídlili Kelti.

1. až 4. storočie

Na hradnom brale stála vojenská rímska pevnosť začlenená do obrannej línie Rímskej ríše Limes romanus.

9. storočie

Na hradnom vrchu stálo veľkomoravské hradisko s kamenným kresťanským kostolom.

Spomína sa aj ako nedobytná pevnosť kniežaťa Rastislava, ktorú márne obliehal východofranský kráľ Ľudovít Nemec.

11. storočie

Veľkomoravské hradisko sa stalo pohraničnou pevnosťou Uhorska.

13. storočie

Kamenný stredoveký hrad postavený na skalnom brale bol významnou pohraničnou stavbou, ktorá strážiла západnú hranicu Uhorského kráľovstva.

17. storočie

Poslednými súkromnými majiteľmi hradu sa stali Pálffyovci, ktorí na hrade nesídlili, ale ho iba spravovali.

19. storočie

Hrad sa stal cieľom pamätného výletu štúrovcov, aby na „hroboch dávnej slávy“ prisahali vernosť slovenskému národu. Každý z účastníkov výletu si k svojmu krstnému menu pridal druhé slovenské meno.

20. storočie

Pálffyovci hrad predali štátu za symbolickú cenu, čo umožnilo začať jeho postupnú obnovu a sprístupniť ho verejnosti.

Devin hrad

Keď Avari opanovali krajinu, zo starej kniežacej rodiny zostala nažive len krehká dievčina Anna.

Raz v lese stretla mládenca Mateja, ktorý sa spolu s druhmi vzoprel Avarom. Na radu knážnej nad sútokom Moravy s Dunajom vybudovali hrad. Zatiaľ čo slovanskí muži napádali Avarov v poli, knážná spolu s ostatnými ženami chránila „Devin hrad“. Avari Devín nedobýli a zvyšok nepriateľov rozprášili Matejovi muži.

a schodmi vystúpime na zrúcaninu. Skalnatou „chodbou“ prejdeme až na jej koniec, kde sa nám naskytne krásny výhľad na sútok Dunaja a Moravy.

Z vyhlídkového miesta sa vrátíme k studni a cestou preskúmame niekdajšie obydľia, ktoré sú pre deti dobrou schovávačkou. Odtiaľto sa nám opäť naskytú krásne výhľady už aj na hradnú vežičku (tzv. Panenskú vežu), ktorá je charakteristickým symbolom hradu Devín. Neskôr prejdeme mostom k ďalšej časti hradu. Pod mostom je nachystaných niekoľko hier, ktoré si môžu návštevníci

hradu vyskúšať. Vystúpime hore schodmi na jednotlivé nádvorja a navštívime expozíciu, ktorá je situovaná v jaskyni hradu. Dospelí a väčšie deti si môžu prečítať o miestnej histórii a menšie deti popozerať rôzne vykopávky symbolizujúce jednotlivé obdobia existencie hradu.

Horná vyhlídková poskytuje pôsobivý panoramatický výhľad na sútok riek Dunaja a Moravy, Sandberg, Devínsku Kobylu, rakúske polia či

Odvážna hradná pani

Devínska hradná pani sa raz vybrala ako potulná speváčka do Turecka, hľadať si zajatého manžela. Pred palácom v Carihrade svojím spevom, za sprievodu čarovných tónov harfy, okúzlila najmocnejšieho vládcu sveta. Rozcíteneho sultána poprosila potom o slobodu pre svojho muža, kvôli ktorému prekonala ťažkú a dlhú cestu. Panovník, dojatý nekonečnou lúbstou krásnej a odvážnej panej, vyhovel jej žiadosti. Manželov štedro obdaril a oni sa šťastní vrátili na svoj hrad do vzdialenej vlasti.

samotnú mestskú časť Devín. Z tejto perspektívy sa ukáže aj celý pôdorys hradu. Cestou späť na nádvorie sa deti môžu zabaviť hádzaním loptičiek do papúl draka. Po návšteve hradu je odmenou pre deti ihrisko, ktoré sa nachádza pod hradom pri bufetoch s občerstvením. V prípade záujmu sa deti môžu povozit' aj na koníkoch na lúke situovanej vedľa parkoviska pre autá. Neďaleko hradu, pri sútoku riek, sa nachádza pamätník Brána slobody, ktorý je venovaný obetiam útekov „na Západ“ počas rokov okupácie.

Drak v studni

Na Devíne raz vyschla studňa, pretože sa do nej nastahoval drak a každé ráno sám vychlípal všetku vodu. Hradný pán prisľúbil odmenu a ruku svojej dcéry Betky tomu, kto draka zabije. Podarilo sa to až chudobnému mládencovi Matejovi, ktorý Betku už dávno ľúbil a ona ľúbila jeho. Po zabití draka mu hradný pán dal svoju dcéru za ženu.

Viete, že...

- V roku 1809 vojaci Napoleonovej armády Devínsky hrad podmínovovali a vyhodili do povetria. Dôvody jeho zničenia ostávajú neznáme.
- V roku 1892 hrad navštívil francúzsky spisovateľ Jules Verne, ktorého Devín údajne inšpiroval pri písaní knihy *Tajomný hrad v Karpatoch*.
- Na vrchole štíhleho skalného výbežku nad sútokom Dunaja a Moravy sa vypína strážna veža, nazvaná *Panenská vežička* alebo *Mníška*. Osemhranná tehlová veža ozdobená cimburím je vysoká 4,88 m a má priemer 2,8 m. Vstu-

povalo sa do nej úzkym vchodom a má úzke štrbinové okienka, slúžiace na pozorovanie.

- Skalnaté bralo, na ktorom leží zrúcanina hradu Devín, bolo kedysi skalnatým ostrovom mora. Expozícia v jaskynnej časti hradu ponúka unikátnu prezentáciu zvyškov mora z obdobia tretého tisícročia starých 16 miliónov rokov.
- Zvláštnym nálezom s veľkou hodnotou je zuhoľnatý kvasený chlieb upečený z pšeničnej múky. Súčasný priemer chleba je 23 cm a hrúbka 6,5 cm. Pôvodne mohol vážiť asi 1 kg. Datuje sa do 5. až 6. storočia.

Užitočné informácie

Hrad Devín

Otváracie hodiny:

máj – september: utorok – piatok od 10.00 do 18.00 hod., sobota – nedeľa od 10.00 do 19.00 hod.

apríl a október: utorok – nedeľa od 10.00 do 17.00 hod.

november – marec: pondelok až nedeľa od 10.00 do 16.00 hod. (vstup je možný iba do areálu hradu).

Vstupné:

dospelí: 5 €, deti od 6 do 14 rokov, dôchodcovia a študenti: 2,50 €, rodinná vstupenka 2 dospelí a deti do 14 rokov: 10 €, deti do 6 rokov zdarma.

V areáli hradu platí zákaz vstupu so psom (okrem vodiacich psov). Psa je možné nechať pri hlavnej bráne.

www.muzeum.bratislava.sk

Panna a Turek

Voľakedy dávno žil na zámku Schloss Hof kastelán, ktorý mal dcéru vychýrenú krásavicu. Hrnuli sa pytači zo všetkých končín sveta, ale krásna kastelánova dcéra každému dala košom... „Vari čaká na princa?“, čudovali sa ľudia zo zámku a okolia. Nik z nich však netušil, že ich cnostná panna je zaľúbená do jedného tureckého veliteľa, ktorý sa chystal s vojskom dobyť hrad. Dobre on vedel o citoch kastelánovej dcéry a rozhodol sa, že to zneužije. Podplatil sluhu a posielal jej po ňom zaľúbené listy. Len čo sa objavila v okne, posielal jej vzdušné bozky. Nečudo, že sa dievčine zakrútila hlava, veď nebola naučená na toľko pozornosti. No neostalo to bez svedkov, a tak si kastelán zavolať dcéru pre jej neprístojné správanie. „Kto to kedy videl paktovať s nepriateľom?“ „Otecko, ale ja ho milujem! Chcem sa za neho vydať!“ Kastelán si tlkol hlavu o stenu, ale nepomohol si. Krásna dcéra trvala na svojom. Dal ju uvrhnúť do temnice, medzi myši a potkany, aby si napravila hlavu. Ale panna na nepohodlie nedbala, len o svojom Turkovi snívala. Zúfalému otcovi sa však prihlásil jeden vojak, ktorý bol predtým u Turkov v zajatí a poznal tureckého veliteľa. Sľúbil pomoc a kastelán privolil. Švárný vojak sa začal okolo panny točiť, až si získal jej dôveru a ona sa mu vyznala z lásky k Turkovi. „Lahká pomoc“, povedal. „Ja vás k vašej láske dovediem“. „List mu napíšte, ja sám mu ho odovzdám a vy zahalená mu prekvapenie prichystáte“. Pristala. Za tmavej noci tajnými chodbami z hradu vyklzli. A hybaj rovno do krčmy, kde bol práve turecký veliteľ. Ten si list prečítal a strašne sa rozrehotal. Tú nekonečnú lásku pred opitými vojakmi znesvätil a nebolo konca kraja posmechu a výsmechu. A zakuklená panna na vlastné oči videla, komu svoje čisté srdce darovala. Keď už toho bolo priveľa, vytiahol hrdinský vojak meč a pobil všetkých Turkov v krčme. Panna sa s ním potom vrátila na zámok a naopak zahorela láskou k udatnému vojakovi. Kastelánovi priniesli hlavu nenávideného nepriateľa a ten dcére odpustil útek. A bola svadba so statočným vojakom.

Zámok Schloss Hof

Zámok Schloss Hof leží síce v susednom Rakúsku, avšak z bratislavskej Devínskej Novej Vsi je vzdialený na „dohodenie kameňom“. Patrí k obľúbeným návštevným miestom cyklistov a pešič, ktorí využívajú nový Cyklomost slobody vedúci ponad rieku Morava.

Devín → Cyklomost slobody
→ zámok Schloss Hof → Devín

Prístup

Na Zámok Schloss Hof sa môžeme vybrať na bicykloch, pešo, autom alebo vlakom v kombinácii s kyvadlovou dopravou. Ak ideme autom, smerujeme na hraničný priechod Petržalka/Berg a potom k mestu Hainburg an der Donau, za ktorým odbočíme na kruhovom objazde na most Donaubrücke a pokračujeme po štátnej ceste B49. Pri zámku Niederweiden odbočíme doprava a po niekoľkých minútach prídeme k zámku Schloss Hof. Ak cestujeme vlakom, vystúpime na stanici Marchegg, odkiaľ premáva zadarmo kyvadlová doprava k zámku Schloss Hof a zámku Niederweiden.

Ak ideme z centra Bratislavy, nasadneme na autobus (linka č. 21 alebo

29) a vystúpime v Devínskej Novej Vsi na zastávke Novoveská. Odtiaľ prejdeme pešo alebo na bicykli popri budove radnice k Cyklomostu slobody. Od autobusovej zastávky do zámku nám to bude trvať cca 40 minút pešo a cca 10 minút na bicykli. K zámku Schloss Hof však odporúčame cyklotrasu z Devína, kde zaparkujeme auto a na bicykloch pokračujeme popri rieke Morava až k Cyklomostu slobody.

Na bicykli k zámku

Ideálna cyklotrasa pre rodiny s deťmi sa začína pri prístave pre osobné lode v mestskej časti Devín. Na hrádzi sa napojíme na červeno značkovанú cyklotrasu EuroVelo 13 a prejdeme